

Bättre utsikt över Skälderviken kan man inte få. Fiskmåsar (*Larus canus*) och stormsvala rör sig fram över vattnet som registrerade av Esther Williams.

Foto: Tomas Svensson

RARITETER

Stormtrolen finns därute

Under sensommaren och hösten påträffades sex stormsvalar (*Hydrobates pelagicus*) i Sverige. Det började med att Hans och Emmalena Flyman klev iland på Årholmen, Vallerö i Bohuslän vid middagstid den 4 augusti. När jag ringer till Flymans är Hans bortrest, men Emmalena berättar för mig hur det gick till.

– Vi hade tagit vår lilla motorbåt från Gullholmen och skulle bara fika lite med familjen. När vi hade gått iland skrämde vi upp en liten mörk fågel med vit övergump, berättar Emmalena.

De hade stött en stormsvala. Den flög över ett krön och trots att Hans hade tuben med och spanade efter stormsvalan så var den försvunnen.

Samma natt slog Kåre Ström till på

Emmalena & Hans.

närbelägna Måseskär med årets första fångade stormtrol; två fåglar varav en kontroll som hade ringmärkts på Orkneyöarna bara en

Kåre

Mats

vecka tidigare. Kåre lyckades fånga två fåglar till innan säsongen var slut; på Härmanö huvud den 18 augusti och på Måseskär den 1 september.

Men det skulle ses ytterligare en stormsvala denna höst. Efter en lång, lång sommar utan någon havsfågelskådning att tala om blåste det antligen till, några dagar in i september. På morgonen den 5:e hade Mats Rellmar parkerat upp sig i Båstad hamn.

– På bara 100-150 meter fick jag se en stormsvala utanför den östra hamnpiren, berättar Mats.

– Fågeln sträckte på i normal fart men när den kom ut ur lä bakom piren och ut i vinden gick det väldigt långsamt.

Inom ett par minuter anlände Johan Stenlund och Thomas Svanberg och fick se fågeln flyga långsamt, långsamt västerut. Klockan var då drygt halv åtta. Mats hade då sett fågeln i nära 20 minuter.

Klockan hann bli nio innan Bill Douhan fick syn på stormsvalan i de närmaste bränningarna nedanför Hovs hallar. Pekka Westin, Stellan Amzoll och säkert några till hann också få in fågeln innan den hade passerat vidare västerut.

– Jag ringde direkt till Hasse Larsson som satt nere vid bunkern, berättar Henrik Ehrenberg som var på plats på Hallarna.

När jag ringer till Hasse för att höra om hans obs kommer han genast med en beaktelse.

– Jag satt faktiskt och sov när Henrik ringde.

– Jag började spana direkt och fick genast in stormsvalan när den passerade förbi bunkern på fint håll. Jag såg den kanske i femton-tjugo sekunder, avslutar Hasse.

Sedan var det lilla stormtrollet försvunnet. Ett par timmar i alla fall. För vid halvtvåtiden fick Nick Grantz syn på det inne i Skälderviken då det flög förbi Rönnen i riktning mot Sandön. Nicks obs skickades ut på BMS av Anders Jönsson. Nu blev det bråttom!

Framför allt skåningar och hallänningar lyckades hinna fram under ef-

Vid den klassiska stormsvalelokalen Svanshall kunde man stå behagligt i lä och avnjuta det lilla trollet som kom förbi gång på gång...
Foto: Erik Edvardsson

Trötter

Sedan tidigare hade 232 medlemmar stormsvalan klar på sverigelistan, medan 94 personer fick kryss i år.
Foto: Thomas Hultquist

När det bjuds sådan här uppvisning på kusten sitter man inte gärna och glör ut över en insjö i mörka Småland...
Foto: Greg McIvor

Kåre Strom märker ett stormtroll på Härmanö huvud.
Foto: Corell

termiddagen då fågeln sågs till och från utanför Rönnen. Sista obsen för kvällen gjordes vid åttatiden.

Under natten möjnade det, även om vinden låg kvar på NV. Tomas Svensson hade inte haft möjlighet att komma loss, så han chansade på att stormsvalan var trött och därför skulle vara kvar morgon därpå. Han hörde sig för med Jesper Segergren om vart han borde åka. Jesper föreslog Svanshall.

– Jag kom fram till Svanshall en halvtimme före soluppgången, berättar Tomas.

– Det var fortfarande ganska mörkt så jag fick spana med handjagaren. Efter ett tag fick jag in en liten mörk fågel som stannade till ute över vattenytan. Pulsen gick upp och jag försökte få in fågeln i tuben, men såg ingenting. Strax kom det ett gäng ladusvalor förbi och jag tänkte att det

Tomas chansade och hade tur.
Foto: Thomas Hultquist

nog var en sådan jag hade sett och att jag fick ta det lite lugnt. Men jag spanade i all fall noga i nordväst, så att ingen stormsvala skulle kunna smita ut utan att bli upptäckt.

– Plötsligt fick jag se något misstänkt igen, den här gången mitt i solglittret, berättar Tomas.

Snart fanns det ingen tvekan längre. Stormsvalan var kvar! Tomas larmade ut stormtrollet vid tio i sju på morgonen och det dröjde säkert en halvtimme innan den första skådaren dök upp.

Det skulle visa sig att man inte behövde ha så bråttom. Fågeln sågs från Svanshall hela förmiddagen fram till strax efter tolv men var sedan borta. Först vid halvfemtiden dök den upp igen och sågs sedan fram till dess det blev mörkt.

Morgonen den 7 september fanns stormsvalan fortfarande kvar utanför Svanshall, men någon gång efter klockan tio på förmiddagen sågs den för sista gången.

– CORELL

Kommentar: Man får gå tillbaka till 9.9 1997 för att hitta någon riktigt dragbar stormsvala. Då höll två fåglar till utanför Båstads hamn i flera timmar. Stormtrollet vid Svanshall är den första fågeln någonsin som har stannat kvar på samma lokal mer än en dag. Jesper Segergren visste förövertigt vad han talade om, för Svanshall är historiskt sett en riktigt bra lokal för stormsvala. Fyra fynd har gjorts där tidigare; 21.10 1983, 4.12 & 18.12 1999 samt 8.11 2004. Sedan tidigare hade 232 medlemmar stormsvalan klar på sverigelistan, medan 94 personer fick kryss i år. Läs mer om stormtroll i separat artikel i detta nummer av RR.

Den här klykan stod still en stund vid "stenen" utanför vindskyddet på Kråkudden, Hönö i Bohuslän den 8 oktober.
Foto: Björn Dellming

Något bättre på havsfågelfronten

Förra året hade vi ingen anledning att skriva om havsfåglar utan säsongen sammanfattades i RR 4/2005 i stället med en bild av sovande skådare i vindskyddet på Kråkudden.

Årets havsfågelsäsong, så som den utvecklat sig till skrivande stund, kommer inte heller att gå till historien som en av de bättre. Fast lite godis bjöds i alla fall.

Dagen med mest fart på Västkusten var den 8 oktober, som framför allt i Nordvästskåne bjöd på det sedvanliga paketet med havsfågel. Ett antal grålliror (*Puffinus griseus*) drog söderöver längs kusten den dagen. Likaså klykor (*Oceanodroma leucorhoa*), med som mest tre ex. vid Hovs hallar. Alla labbarna (*Stercorarius*) gick också att hänga in.

Någon chans att stänga luckan (om man nu har någon!) på balearisk lira gavs inte och gulnäsorna (*Calonectris diomedea*) lyste mestadels med sin frånvaro; bara två rapporter i Svalan fram till 22 oktober. Några tärmåsar (*Larus sabinii*) obsades också; i Bohuslän, Västergötland och Skåne. Bland annat sågs gamla fåglar vid Östra hamnen i Lidköping den 1 oktober och sträckande söderut förbi Åspet, Åhus den 22 oktober.

Det behöver ju inte alltid blåsa för att det ska ses "havsfåglar". Sandvik på Öland och Båtafjorden i Halland hade sensommarbesök av brednäsa (*Phalaropus fulicarius*) i månadsskiftet juli-augusti. Västerbotten fick också påhälsning av en mycket samarbetsvillig brednäsa vid Boviksbadet 7-8 oktober. Flera ströfynd av arten gjordes också söderöver under hösten.
– CORELL

Grållirorna kom fint förbi Nidingen i samband med blåsten i början av oktober.
Foto: David Erterius

Brednäsan vid Boviksbadet i Vb hade inget emot att komma med på bild.
Foto: Mattias Nordlund